

לכבוד
אגף בכיר לרישוי עסקים
משרד העבודה

הנדון: סיכום פגישה בנושא בחינות רישוי ותקופת התמחות

נכבדי,

בשם איגוד המהנדסים לבניה ולתשתיות נבקש להודות לכם על הפגישה, ההיענות, ההקשבה ובעיקר הרצון לשנות ולשפר.

נוכחים:

משרד העבודה:

הגב' ליאור הרמן, מנהלת תחום רישום ורישוי מהנדסים ואדריכלים
ישעיה לברכט, מנהל תחום בחינות רישוי ממשלתיות
מהנדס יעקב ברונשטיין, רשם המהנדסים והאדריכלים
מהנדס יצחק קאודרס, יו"ר וועדת בחינות רישוי בהנדסה אזרחית

איגוד המהנדסים

עו"ד בשמת פלג סרצנסקי, מנכ"לית איגוד המהנדסים לבניה ולתשתיות
מהנדס גל להב חצור (מהנדס רשוי)
מהנדס סמואל מרגי
מהנדס שי דהן

להלן סיכום עיקרי הפגישה:

1. רושם כללי

ניכר כי השיח התקיים באווירה עניינית ומכבדת, תוך נכונות מצד נציגי משרד העבודה להקשיב, לבחון סוגיות שהועלו ולפעול לשיפור, גם אם לא בהתחייבות מיידית לשינויים.

2. מכתב מיום 8.9

בהמשך למכתב שנשלח לרשם ופורסם באיגוד, הובהר כי ניתנה לו תשובה לפני כחודש וחצי. במהלך הישיבה הועברה התייחסות ועותק כתוב של המענה.

3. נושאים הקשורים לבחינה ולרישוי

נציגי האיגוד העלו סוגיות לוגיסטיות ומקצועיות הנוגעות לבחינה, וכן נושאים הקשורים לתהליכי רישוי, אמות מידה, תקנות וחקיקה. נציגי משרד העבודה התייחסו לנושאים אלו. הובהר כי חלק מהסוגיות הנוגעות לבחינה, ובעיקר הבהרות ותהליכים לוגיסטיים, קיבלו מענה בוובינר שנערך טרם הבחינה האחרונה, אולם טרם עוגנו במסמכים רשמיים.

אפעל 25, בית אמות פלטינום, קומה 9, קריית אריה, פתח תקווה 4951125

טל': 03-7524075 | פקס: 03-7524076 | דוא"ל: info@engineering.org.il

הובהר כי לעניין התנאים הלוגיסטיים המשרד פועל לפי דרישות סף לטובת נוחות מרבית עבור הנבחנים, וסוכם כי הנושאים המקצועיים רלוונטיים, בייחוד לעניין חומרי עזר, יובהרו במסגרת נוהלי הבחינה והמסמכים הנלווים. **הנוהל המעודכן עלה לאתר משרד העבודה ביום 6/1/2026.** בנוסף, יצוין כי החל מהשנה שעברה, לטובת נוחות הנבחנים, פוצלה הבחינה לשני מועדים כך שבכל אחד מהם מתקיים חלק אחד.

4. **סדרי רישום והתמחות**

- תהליך הרישום: הועלו קשיים הנוגעים לעיכובים הנובעים מהגשת מסמכים חלקיים, פערים בין מסמכים המוגשים על ידי המהנדסים לבין אלו המועברים על ידי המוסדות האקדמיים, וקשיים תפעוליים נוספים. נציגי המשרד ציינו כי יש להציף פניות מסוג זה בזמן אמת, וכי בשנים האחרונות בוצעו ביקורות ושינויים שהפחיתו את היקף התקלות.
- סדרי התמחות: הוצגו פערים בירוקרטיים הנובעים מאופן הדיווח, היוצר לעיתים חוסר התאמה בין חיי המעשה לבין הדרישות הפורמליות של אמות המידה, וכן דרישות שאינן סבירות כתוצאה מאופן הגשת הדוחות. בנוסף הועלו קשיים בקבלת מענה לפניות (טלפון ודוא"ל). נמסר כי ייתכן וחלק מהקשיים הטכניים ייפתרו במסגרת שדרוג מערכת המחשוב. באשר להיבטים המהותיים, צוין כי אמות המידה נגזרות מהתקנות הקיימות והינן מחייבות במתכונתן הנוכחית, אולם במסגרת העבודה של המחלקה לרישום ורישוי מהנדסים ואדריכלים נבחן כלל מערך ההתמחות, וככל ויידרשו עדכונים אלו ייעשו תוך שיח עם הציבור והתאמות לצרכים במשק, כך שישקפו טוב יותר את הפרקטיקה המקצועית. כמו כן תישקל העלאת דוחות לדוגמה לצורך הקלה בתהליך ומניעת טעויות.

5. **תאריכי הבחינות**

הועלה קושי בתכנון ההתמחות, בעיקר לקראת סיומה, בשל חוסר ודאות בנוגע למועדי בחינות עתידיים והודעה בהתראה קצרה. הובהר כי החוק מחייב קיום בחינה אחת לשנה והודעה 60 יום מראש, אולם נעשה מאמץ להודיע בתחילת השנה על כלל המועדים הצפויים, וכך נעשה לקראת הבחינות בשנת 2025 ושנת 2026. עוד צוין כי פורסמה הודעה לגבי שינויי תקינה צפויים (אימוץ התקינה האירופאית) המשפיעים על תוכן הבחינה והודגש כי הבחינה הקרובה (מועד מרץ-אפריל 2026) תיערך עדיין לפי התקנים הישנים, ושהשינויים יחולו בבחינות שיתקיימו לאחר ה-1 ביולי 2026. גם לאחר המעבר, השאלות יתמקדו בעקרונות ליבה הנדסיים וסכמות סטטיות.

6. **ניסוח ואופי שאלות הבחינה**

הועלו טענות בנוגע לטעויות בניסוח שאלות, דרישה לשיטות פתרון מסוימות, ושימוש בתוכנות מחשב המחייב לעיתים התאמה מנורמות העבודה המקובלות. נמסר כי בשנים האחרונות הוחמרו נהלי כתיבת ובדיקת השאלות, לרבות שילוב שני מהנדסים צעירים שעברו את הבחינה ב-5 השנים האחרונות שפותרים את המבחן בזמן אמת, זאת כדי לתקף את משך הבחינה ואת בהירות השאלות. בנוסף, במהלך הבחינה נוכח צוות מקצועי בחדר סמוך המעניק מענה לשאלות של נבחנים תוך זמן קצר. יחד עם זאת, הוסכם כי עדיין קיימים פערים והנושא נמצא בבחינה מתמשכת. בנוגע לשיטות פתרון, הודגש כי בבחינה המעשית קיימת פתיחות למספר פתרונות, ובפרט בשאלות הדורשות בחינת חלופות תכנוניות. ההנחיה לבודקים בבחינה המעשית היא לקבל כל פתרון הנדסי סביר, גם אם הוא שונה מהפתרון של כותב השאלה. באשר לשימוש בתוכנות מחשב, צוין כי קיימת מגמה לעודד שימוש בהן כחלק מאופי עבודת המהנדס כיום, אך המשרד ציין שניתן לפתור ידנית את כל השאלות, והשימוש בתוכנה נועד בעיקר לחיסכון בזמן.

אפעל 25, בית אמות פלטינום, קומה 9, קריית אריה, פתח תקווה 4951125

טל': 03-7524075 | פקס: 03-7524076 | דוא"ל: info@engineering.org.il

נושא המגבלות הטכניות עבור מהנדסים המשתמשים בתוכנות שאינן נפוצות בשוק הישראלי הועלה, והאיגוד ציין כי ינסה לפעול מול חברות רלוונטיות, כדי לאפשר שימוש בתוכנות נוספות שיוכלו להתחבר ללא צורך באינטרנט.

7. **משקלות השאלות והסעיפים**

עלה דיון בנושא משקל סעיפי השרטוט בבחינה. נמסר כי עמדת המשרד היא ששרטוט מהווה רכיב מהותי, בהיותו מסמך תכנוני מחייב, גם אם לעיתים ברמת סקיצה. עם זאת, לבקשת האיגוד, המשרד יבחן את האיזון במשקל הסעיף מול מהות השאלה והזמן הנדרש לביצועו.

8. **פרסום תוצאות הבחינה**

הועלו טענות בדבר חוסר סדר בפרסום תוצאות הבחינה. נציגי המשרד ציינו כי הם מכירים את התקלות בנושא ו הנושא טופל ברמת המחשוב. מעבר לטיפול התשתיתי, הובהר כי המשרד מבצע ניתוח סטטיסטי מקדים לפני פרסום הציונים.

9. **הליך הערעורים**

נדונה סוגיית הערעורים, בדגש על לקוניות התשובות והיעדר שיח. הובהר ע"י נציגי משרד העבודה כי במקרה של ערעור בבחינה המעשית, השאלה נבדקת מחדש על ידי בודק אחר (בהתאם לדרישת התקנות) שבוחן את המחברת מחדש. עוד צוין כי כדי לשמור על השיוויון ואחידות הציונים, מתבצעת בדיקה רוחבית כשאותו בודק בודק את אותה שאלה עבור כלל הנבחנים במועד מסוים. לבקשת נציגי האיגוד תיבחן האפשרות לשפר את איכות המענה כך שיתייחס לגופו של הערעור ולא רק למבחן עצמו.

10. **אגרת הבחינה**

הועלתה סוגיית האגרה, ובפרט התשלום המלא גם במקרים של בחינה חלקית (עיוני/מעשי). נמסר כי ההפרדה היא רישומית בלבד, ומדובר בבחינת רישוי אחת, ולכן נגבית אגרה מלאה, בדומה לבחינת הרישוי באדריכלות.

11. **אכיפת רישום ורישוי**

הוצגה בעיית היעדר אכיפה מספקת של סמכויות רישוי (הנדסאי, מהנדס רשום, מהנדס רשוי). נמסר כי הנושא מוכר, וכי אגף החקירות והאכיפה שהוקם לפני למעלה משנתיים באגף בכיר לאסדרת עיסוקים במשרד העבודה, עושה מאמצים במסגרת תחומי היכולת והאחריות שלו במטרה להתמודד עם התופעה.

12. **רישוי מהנדסים ותיקים ורענון ידע**

עלה הצורך לבחון את הפערים בין מהנדסים שהוסמכו לפני שנת 2009 לבין המצב כיום, לאור שינויי התקינה והרגולציה, ובמיוחד בעקבות אימוץ התקינה האירופאית. נמסר כי מדובר בנושא רחב שיש לבחון לעומק את השלכותיו על כלל המהנדסים הפעילים.

13. **סיכום והמשך טיפול**

בסיום הישיבה ובשיחות המשך עלו סוגיות נוספות הנוגעות לאמות המידה, ובפרט בתחום תכנון גשרים וייחוד פעולות מקצועיות. כמו כן עלו פערים בדרישות ובהכשרות הניתנות על ידי חלק מהמוסדות האקדמיים. נמסר כי נושאים אלו ייבחנו אל מול משרדי התכנון והמוסדות האקדמיים, על בסיס הנתונים הקיימים, לצורך בחינת הצורך והאופן לטיפול בהם.

איגוד המהנדסים

לבנייה ולתשתיות בישראל

הפגישה חידדה את הצורך בהמשך שיתוף פעולה מקצועי ומתמשך בין משרד העבודה לבין האיגוד, במטרה לשפר את תהליכי הבחינה, הרישוי וההתמחות, לחזק את הוודאות והשקיפות כלפי ציבור המהנדסים, ולהבטיח התאמה מיטבית בין הדרישות הרגולטוריות לבין הפרקטיקה המקצועית בשטח. האיגוד רואה חשיבות רבה בהמשך הדיאלוג הענייני והמקצועי שהתקיים בפגישה זו, ומבקש להמשיך ולעבוד בשיתוף פעולה עם משרד העבודה לצורך קידום פתרונות מוסכמים, ישימים וארוכי טווח. נודה להתייחסותכם לסיכום זה, וכן לקביעת מנגנון ולוחות זמנים להמשך טיפול בנושאים שהועלו, לרבות ישיבות המשך ככל שיידרש.

בהוקרה והערכה רבה,

עו"ד בשמת פלג סרצנסקי, מנכ"לית
איגוד המהנדסים לבנייה ולתשתיות

אפעל 25, בית אמות פלטינום, קומה 9, קריית אריה, פתח תקווה 4951125

טל': 03-7524075 | פקס: 03-7524076 | דוא"ל: info@engineering.org.il

אתר: www.engineering.org.il